

ANNA BUCZKOWSKA

Uniwersytet Szczeciński

ETYKA ZAWODU KSIĘGOWEGO W ŚWIETLE KRAJOWYCH I MIĘDZYNARODOWYCH REGULACJI

Wprowadzenie

Etyka zawodowa jest pojęciem, które dotyczy wielu dziedzin życia gospodarczego. Nie omija także rachunkowości. Księgowi, audytorzy, kontrolerzy w swojej codziennej pracy muszą sprostać wymaganiom skomplikowanej rzeczywistości gospodarczej. Rozwiązując problemy i podejmując decyzje, powinni brać pod uwagę zasady etyki.

Etyka zawodu księgowego obejmuje sferę godności zawodu, wysokiego poziomu kultury osobistej, profesjonalności, uczciwości, obowiązkowości, systematyczności, poczucia odpowiedzialności i ogólnie pojętej moralności¹. Spełnienie tych wartości podnosi status księgowego w środowisku zawodowym i społecznym, tworzy wysoki status tego zawodu.

Zawód księgowego jest zawodem zaufania publicznego, a wykonująca go osoba spełnia ważną rolę w społeczeństwie. Specyfika niezbędnych do wykonywania tego zawodu wiedzy i umiejętności sprawia, że mogą go wykonywać osoby o określonych predyspozycjach. Te charakterystyczne cechy zawodu w dziedzinie rachunkowości powinny wzbudzać powszechny szacunek wśród osób świadomych znaczenia informacji tworzonych przez rachunkowość. Zawód ten, wykonywany z zachowaniem wszystkich wymagań profesjonalizmu oraz z poszanowaniem zasad etyki, ze względu na wskazane cechy i znaczenie gospodarcze, powinien się cieszyć dużym prestiżem społecznym. Z tego powo-

---

¹ J.R. Feliński: *Vademecum głównego księgowego*, Wydawnictwo Sigma, Skiermiewice 2005, s. 8.

du, aby utrzymać wysoką rangę zawodu, osoba zajmująca się rachunkowością powinna unikać popełniania błędów oraz przestrzegać zasad etyki zawodowej zawartych w różnych kodeksach i standardach z tego zakresu. Przypominanie zasad etyki i tworzenie specjalnych kodeksów etyki dla księgowych jest niezbędne, ponieważ²:

- obserwuje się ogólnoswiatowy kryzys moralny,
- ludzie - w systemie swoich wartości - zepchnęli etykę na plan dalszy,
- etyka staje się w wielu dziedzinach niewygodnym ograniczeniem,
- są budowane standardy działań bez przestrzegania zasad etyki lub z ich naruszeniem w imię partykularnych, komercyjnych interesów.

Celem artykułu jest przedstawienie zasad etyki dotyczących zawodowych księgowych sformułowanych w międzynarodowych i krajowych kodeksach.

1. Zasady etyki zawodowych księgowych według Kodeksu Etyki Zawodowych Księgowych IFAC

Międzynarodowa Federacja Księgowych (IFAC) opracowała Kodeks międzynarodowy, który ma służyć jako model dla krajowych wskazówek etycznych dla księgowych. Przedstawia on normy wykonywania zawodu księgowego oraz zasady, które powinny być przestrzegane przez zawodowych księgowych.

Cechą wyróżniającą zawód jest przyjęcie odpowiedzialności za działanie w interesie publicznym³. Odbiorcami usług wykonywanych przez zawodowych księgowych są klienci, kredytodawcy, władze rządowe, pracodawcy, pracownicy, inwestorzy, społeczność związana z biznesem i finansami oraz inne osoby, które polegają na obiektywizmie i rzetelności zawodowych księgowych w celu utrzymania sprawnie funkcjonującej gospodarki. Odpowiedzialność zawodowego księgowego nie ogranicza się jedynie do spełniania potrzeb indywidualnego klienta lub pracodawcy. Standardy zawodu księgowego są w dużym stopniu determinowane interesem publicznym, na przykład:

- niezależni biegli rewidenci pomagają utrzymywać rzetelność i efektywność sprawozdań finansowych przedstawianych instytucjom finansowym jako część dokumentacji przy ubieganiu się o pożyczki, a także są przedstawiane udziałowcom w celu pozyskania kapitału,
- finansiści szczebla kierowniczego pełnią różne funkcje związane z zarządzaniem finansami w różnych organizacjach przyczyniając się do wydajnego i efektywnego wykorzystania zasobów posiadanych przez te organizacje,

---

² A. Karmańska: *Etyka w dydaktyce rachunkowości*, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości, Tom 26 (82), SKwP, Warszawa 2005, s. 139.

³ *Kodeks etyki zawodowych księgowych*, IFAC, tłum SKwP, Nowy Jork 2009, s. 4.

- audytorzy wewnętrzni zapewniają solidność systemu kontroli wewnętrznej, który wpływa na rzetelność zewnętrznych informacji finansowych pracodawcy,
- eksperci podatkowi pomagają stworzyć zaufanie do systemu podatkowego oraz zapewnić jego efektywność i właściwe stosowanie,
- konsultanci sfery zarządzania ponoszą odpowiedzialność wobec interesu publicznego przez doradzanie przy podejmowaniu decyzji zarządczych.

Według Kodeksu Etyki Zawodowych Księgowych IFAC celem zawodu księgowego powinna być praca według najwyższych standardów zawodowych oraz osiągnięcie najwyższego poziomu prowadzonych prac. Aby spełnić cele zawodu księgowego, zawodowi księgowi powinni przestrzegać pewnych zasad podstawowych, do których zalicza się⁴:

- uczciwość,
- obiektywizm,
- zawodowe kompetencje oraz należyta staranność,
- zachowanie tajemnicy informacji,
- profesjonalne postępowanie.

Zasada uczciwości nakłada na każdego zawodowego księgowego obowiązek postępowania w sposób otwarty i uczciwy we wszystkich kontaktach zawodowych i gospodarczych. Oznacza także rzetelne postępowanie i prawdomówność podczas wykonywania usług zawodowych.

Zgodnie z zasadą obiektywizmu zawodowy księgowy powinien być sprawiedliwy i nie powinien dopuścić, aby uprzedzenie lub stronniczość, konflikt interesów lub nacisk wywierany przez inne osoby wzięły górę nad jego obiektywizmem. Zasada ta nakłada także obowiązek działania w sposób sprawiedliwy, uczciwy i bezstronny. Zawodowi księgowi nie powinni przyjmować podarunków od klientów, dawać podarunków klientom, gościć klientów lub być przez klientów goszczonymi, jeśli mogłoby to być poczytane za mające istotny i niewłaściwy wpływ na zawodowy osąd ich samych lub tych z którymi współpracują.

Zawodowy księgowy powinien wykonywać usługi zawodowe z należyłą starannością, pilnością oraz kompetentnie (fachowo). Ma on obowiązek ciągłego utrzymywania wiedzy zawodowej oraz umiejętności na poziomie zapewniającym, że klient lub pracodawca odnosi korzyść z kompetentnych zawodowych usług opartych na bieżącym rozwoju praktyki systemów prawnych i stosowanych metod (technik). Zawodowi księgowi nie powinni sprawiać wrażenia, że posiadają wiedzę specjalistyczną i doświadczenie, których w rzeczywistości nie mają.

---

⁴ *Ibidem*, s. 4-5.

Zawodowy księgowy powinien szanować poufność informacji otrzymanych podczas wykonywania usług zawodowych i nie powinien wykorzystywać ani ujawniać takich informacji bez właściwego i konkretnego upoważnienia, chyba że istnieje ustawowe lub zawodowe prawo lub obowiązek takiego ujawnienia. Wymóg zachowania tajemnicy informacji obowiązuje także po zakończeniu powiązań pomiędzy zawodowym księgowym a klientem lub pracodawcą. W interesie publicznym leży, aby zostały określone standardy zawodowe dotyczące tajemnicy zawodowej oraz aby istniały wskazówki co do charakteru i zakresu obowiązku tajemnicy zawodowej oraz okoliczności, w których ujawnienie informacji zdobytych w trakcie świadczenia usług zawodowych jest dopuszczalne lub wymagane.

Profesjonalne zachowanie oznacza, że zawodowy księgowy powinien działać w sposób zgodny z wymogami zapewniającymi dobrą reputację zawodu i powinien powstrzymać się od jakichkolwiek działań, które mogłyby przynieść zawodowi ujmę lub go zdyskredytować. Prowadząc działania marketingowe i promocję własnej osoby oraz usług zawodowi księgowi nie powinni szkodzić reputacji zawodu.

Okoliczności, w których działa zawodowy księgowy, mogą wywoływać określone zagrożenia dla postępowania zgodnie z podstawowymi zasadami. Jak podkreślono w Kodeksie⁵, nie jest możliwe zdefiniowanie każdej z sytuacji stwarzających zagrożenia dla postępowania zgodnie z podstawowymi zasadami ani wskazanie wszystkich odpowiednich działań. Dlatego Kodeks ustanawia założenia koncepcyjne nakładające na zawodowego księgowego obowiązek rozpoznania, oceny i odpowiedniego reagowania na zagrożenia dla postępowania zgodnie z podstawowymi zasadami. Przedstawia on pewnego rodzaju wskazówki dotyczące tego, jak w praktyce stosować cele i zasady podstawowe w odniesieniu do pewnych typowych sytuacji pojawiających się w zawodzie księgowego.

2. Zasady etyki dotyczące zawodowych księgowych według Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości

Jak wcześniej wspomniano, opracowany przez Międzynarodową Federację Księgowych Kodeks, powinien służyć zainteresowanym stronom jako podstawa (wzorzec) do przygotowania krajowych (lokalnych) kodeksów etyki. W związku z tym Komisja ds. etyki Rady Naukowej przy SKwP opracowała,

---

⁵ *Ibidem*, s. 5-7.

a SKwP wydało Kodeks Zawodowej Etyki w Rachunkowości. Punktem wyjścia było przyjęcie kilku założeń, a mianowicie⁶:

- powinnością SKwP jest kontynuowanie działań zapewniających członkom i innym osobom zajmującym się rachunkowością osiągnięcie wysokich kwalifikacji zawodowych obejmujących nie tylko wiedzę, umiejętności praktyczne, ale także zasady etyczne właściwe temu zawodowi,
- etyka jest nieodzownym czynnikiem prawidłowego wykonywania zawodu w dziedzinie rachunkowości,
- celowe jest tworzenie wizerunku zawodu w dziedzinie rachunkowości jako zawodu zaufania publicznego,
- konieczna jest troska o zachowanie wysokiego statusu społecznego osób zajmujących się rachunkowością.

Zgodnie z Kodeksem Zawodowej Etyki w Rachunkowości, zawód osoby zajmującej się rachunkowością wymaga⁷:

- a) umiejętności tworzenia rzetelnego obrazu dokonań jednostki będącej podmiotem prawa bilansowego,
- b) zdolności analitycznego wykorzystywania powszechnie akceptowanych metod i standardów rachunkowości oraz zasad dobrej praktyki.

Oczekuje się, że praca osoby zajmującej się rachunkowością, bez względu na miejsce wykonywania oraz charakter zatrudnienia, spełnia następujące warunki:

- przebiega zgodnie ze standardami zawodowymi,
- jej celem jest osiągnięcie najwyższego poziomu jakości prowadzonych działań,
- zapewnia rzetelność wyników prowadzonych działań.

Pracę osoby zajmującej się rachunkowością można uznać za zgodną z zasadami etyki, wzbudzającą zaufanie publiczne, jeżeli osoba ta spełnia zasady⁸:

- 1) kompetencji zawodowych,
- 2) wysokiej jakości pracy,
- 3) niezależności zawodowej,
- 4) odpowiedzialności za przygotowywane i prezentowane informacje z zakresu rachunkowości,
- 5) właściwego postępowania w relacjach z osobami, jednostkami i instytucjami powiązanymi z nią zawodowo,
- 6) właściwego postępowania w przypadkach sporu i sprzeczności intere-

---

⁶ *Kodeks Zawodowej Etyki w Rachunkowości*. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2007, s. 8.

⁷ *Ibidem*, s. 18.

⁸ *Ibidem*, s. 20.

sów,

- 7) właściwego postępowania w szczególnych sytuacjach jednostki prowadzącej rachunkowość,
- 8) zachowania tajemnicy zawodowej,
- 9) właściwego oferowania usług z dziedziny rachunkowości.

W myśl zasady kompetencji zawodowych osoba, zajmująca się rachunkowością, posiada należyte przygotowanie zawodowe, ustawicznie poszerza i aktualizuje wiedzę fachową, doskonali umiejętności zawodowe oraz tak je wykorzystuje, aby jej praca mogła być uznana przez zainteresowane strony za wykonaną uczciwie, rzetelnie i pozbawioną stronniczości.

Zasada wysokiej jakości pracy przejawia się tym, że osoba zajmująca się rachunkowością przestrzega należytej staranności i obiektywizmu przy systematycznej informacji przetwarzanych i prezentowanych przez rachunkowość, tak aby zasługiwały one na zaufanie wykorzystujących je osób. Zasada ta obejmuje ponadto sprawność organizacyjną, terminowość i fachowość w kontaktach z osobami korzystającymi z wyników pracy osoby zajmującej się rachunkowością oraz otwartość na zgłaszane potrzeby informacyjne, których zaspokojenie leży w obszarze jej kompetencji i możliwości rachunkowości.

Zasada niezależności zawodowej osoby zajmującej się rachunkowością oznacza konieczność wyrażania niezależnej opinii w sprawach wymagających rozstrzygnięć przy jej udziale. Zasada ta wiąże się z:

- niezależnością profesjonalnego osądu, która oznacza stan umysłu pozwalający osobie zajmującej się rachunkowością na rzetelne, obiektywne i wiarygodne przedstawienie jej zdania, bez ulegania wpływowi zniekształcającym profesjonalny osąd oraz
- dbałością o wizerunek zawodu w dziedzinie rachunkowości, co oznacza unikanie przez osobę zajmującą się rachunkowością takich sytuacji i działań, które mogłyby doprowadzić do tego, że inne kompetentne osoby mogłyby wyciągnąć uzasadniony wniosek, że zasada niezależności nie została przez nią zachowana.

Niezależność zawodową rozumie się jako zachowanie postawy niepoddawania się jakimkolwiek wpływom, które mogłyby stanowić zagrożenie dla etycznego (moralnego) i profesjonalnego wykonywania przez osobę zajmującą się rachunkowością czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych. Niezależności zawodowej nie należy mylić z nieuzasadnionym uporem trwania przy wyrażonej opinii lub z brakiem elastyczności w wyrażaniu opinii.

Zasada odpowiedzialności za przygotowywane i prezentowane informacje z zakresu rachunkowości oznacza świadomość konieczności przygotowania i prezentowania przez osobę zajmującą się rachunkowością tych informacji w sposób zgodny z obowiązującym prawem, standardami zawodowymi i normami etycznymi. Osoba zajmująca się rachunkowością ponosi zawodową

i etyczną odpowiedzialność za terminowość, obiektywizm i wiarygodność przygotowywanych i prezentowanych informacji z zakresu rachunkowości. Przygotowywane i prezentowane informacje z zakresu rachunkowości muszą być wiarygodne, kompletne, zrozumiałe i istotne dla właściwej oceny zagadnienia, którego dotyczą. Osoba zajmująca się rachunkowością ponosi odpowiedzialność za stosowanie zawodowych i etycznych zasad przez podległe jej osoby w zakresie przygotowania i prezentacji informacji. Musi być także świadoma swojej odpowiedzialności za przygotowywane informacje z zakresu rachunkowości, co wymaga od niej:

- poczucia niezależności w procesie przygotowywania i prezentacji informacji,
- świadomości i rozumienia konsekwencji działań własnych i osób podwładnych w tym zakresie.

Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w jej relacjach z osobami, jednostkami i instytucjami powiązаныmi z nią zawodowo opierają się na szacunku, zrozumieniu, bezinteresowności, życzliwości, wspólnym zaangażowaniu i wymianie doświadczeń. Ewentualne krytyczne uwagi kierowane pod adresem innej osoby zajmującej się rachunkowością osoba zajmująca się rachunkowością wyraża w obecności osoby zainteresowanej, z zachowaniem służbowych relacji. Służy radą i pomocą innej osobie zajmującej się rachunkowością w wykonywaniu przez nią zawodu, jeżeli o taką radę bądź pomoc zostanie przez nią poproszona. W ramach współpracy z innymi osobami, zajmującymi się rachunkowością jednostkami i instytucjami powiązаныmi z nią zawodowo, przekazuje o sobie informacje mając na uwadze dbałość o prestiż własnego zawodu, a także nie może wyrażać opinii, które mogą wprowadzać w błąd lub są sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w przypadkach sporu i sprzeczności interesów opierają się na dążeniu do obiektywnych i polubownych rozstrzygnięć. Osoba zajmująca się rachunkowością powinna zwracać szczególną uwagę na sytuacje, które mogą doprowadzić do zachowań niezgodnych z zasadami etyki, a w szczególności, gdy:

- 1) na osobę zajmującą się rachunkowością wywierany jest nacisk przez:
  - osoby z jednostki, w której jest zatrudniona,
  - osoby z jednostki, na rzecz której prowadzi usługowo księgi rachunkowe lub wykonuje inną usługę z zakresu rachunkowości,
- 2) powstaje sprzeczność między lojalnością osoby zajmującej się rachunkowością:
  - wobec jednostki, w której jest zatrudniona,
  - wobec jednostki, której jest współlnikiem, a postępowaniem zgodnym z zasadami etyki.

Jeżeli sporu nie da się rozstrzygnąć w przedstawiony sposób, wówczas jest wskazane:

- 1) przeanalizowanie przedmiotu sporu z bezpośrednim przełożonym, a gdy to nie pozwoli na rozwiązanie problemu, wówczas osoba zajmująca się rachunkowością może zwrócić się do osoby z wyższego szczebla kierownictwa, powiadamiając o tym fakcie bezpośredniego przełożonego,
- 2) zwrócenie się o poradę do niezależnego doradcy lub zawodowej organizacji osób zajmujących się rachunkowością w celu ustalenia dalszego toku postępowania,
- 3) zrezygnowanie w ostateczności z wykonywania na rzecz danej jednostki czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych (rezygnacja z pracy lub zlecenia) oraz przygotowanie odpowiedniego wyjaśnienia dla zawodowej organizacji osób zajmujących się rachunkowością.

Zasady postępowania osoby zajmującej się rachunkowością w sytuacjach szczególnych jednostki gospodarczej lub jednostki usługowo prowadzącej rachunkowość polegają na dążeniu do wypełnienia nadrzędnych zasad rachunkowości, ze szczególnym uwzględnieniem zasady rzetelnego i wiernego obrazu oraz norm etycznych. W przypadku:

- likwidacji, upadłości, postępowania układowego bądź naprawczego - osoba zajmująca się rachunkowością powinna współpracować z osobami, jednostkami i instytucjami zaangażowanymi w tę sytuację zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym Kodeksie,
- zidentyfikowania przez osobę zajmującą się rachunkowością zagrożenia kontynuacji działalności jednostki prowadzącej rachunkowość lub jednostki usługowo prowadzącej rachunkowość - należy powiadomić o tym fakcie kierownika jednostki,
- zmian personalnych w zakresie wykonywania czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych - ustępująca osoba zajmująca się rachunkowością powinna przekazać osobie przejmującej, w stosowanej w jednostce na taką okoliczność procedurze, niezbędne informacje o czynnościach księgowych, czynnościach wspomagających zarządzanie, rozliczeniach podatkowych i innych rozliczeniach publicznoprawnych wykonywanych przez nią w tym także informacje, które nie wynikają z regulacji wewnętrznych a są niezbędne dla prawidłowego wykonywania zadań zawodowych,
- utraty znaczących zasobów informacyjnych - osoba zajmująca się rachunkowością powinna wykazywać gotowość i chęć współpracy w odbudowie tych zasobów,
- ujawnienia istotnych materialnie uchybień mających konsekwencje w rachunkowości jednostki - osoba zajmująca się rachunkowością powinna powiadomić o tym fakcie bezpośredniego przełożonego lub kierownika jednostki, uwzględniając przepisy prawa i zasady etyki,

- wystąpienia innych szczególnych sytuacji - osoba zajmująca się rachunkowością powinna dążyć do ich rozwiązania zgodnie z przepisami prawa i zasadami etyki w rachunkowości.

Zasada zachowania tajemnicy zawodowej oznacza, że osoba zajmująca się rachunkowością w pełni przestrzega prawa zarządu jednostki do nierozpowszechniania znanych jej, a mających charakter wewnętrzny, informacji, których ujawnianie nie jest obowiązkowe w świetle prawa a które mogą mieć gospodarcze lub inne znaczenie dla jednostki. Osoba zajmująca się rachunkowością zachowuje tajemnicę zawodową dotyczącą informacji otrzymanych podczas wykonywania w jednostce wszystkich czynności księgowych, czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych. Zachowanie tajemnicy zawodowej obowiązuje także po ustaniu formalnych powiązań osoby zajmującej się rachunkowością z daną jednostką. W żadnym wypadku nie wykorzystuje ani nie ujawnia tajemnicy zawodowej dla korzyści osobistych lub dla korzyści innych osób. Pod żadnym pozorem ujawnienie tajemnicy zawodowej nie może wynikać z dążenia do spowodowania szkody w realizacji celów jednostki czy też osób trzecich. Jeżeli osoba zajmująca się rachunkowością kieruje pracą innych osób powinna je także poinformować o obowiązku przestrzegania tajemnicy zawodowej.

Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej dotyczy zarówno informacji związanych z kontrahentami jednostki, jak i innych aspektów jej działalności. Tajemnica zawodowa może być ujawniona tylko na podstawie upoważnień wynikających z przepisów prawa, standardów zawodowych, jak również umów i porozumień wzajemnych.

Zasady właściwego oferowania usług z dziedziny rachunkowości zakładają uczciwość w staraniach związanych ze stosowaniem różnych form działalności marketingowej oraz innych działań mających na celu pozyskiwanie odbiorców usług z dziedziny rachunkowości.

Przy oferowaniu usług w dziedzinie rachunkowości za sprzeczne z zasadami etyki zawodowej uznaje się w szczególności:

- informowanie odbiorcy usług o możliwościach wywierania wpływu na organa władz, administracji,
- podawanie informacji samochwalczych nie opartych na wiarygodnych faktach lub nieuzasadnione nazywanie siebie ekspertem lub specjalistą w danym obszarze rachunkowości,
- oferowanie i wykonywanie usług za cenę nie pozwalającą na pokrycie kosztów ich świadczenia,
- prezentowanie w ofertach przesadnych informacji co do jakości świadczonych usług, terminowości ich wykonywania, posiadanych kwalifikacji i doświadczenia,

- czynienie jakichkolwiek porównań z innymi księgowymi, zwłaszcza w zakresie kompetencji i cen usług oraz umniejszanie wartości pracy innych księgowych.

Do wykonywania czynności księgowych, a także czynności wspomagających zarządzanie, rozliczeń podatkowych i innych rozliczeń publicznoprawnych nieodzowne jest posiadanie przez osobę zajmującą się rachunkowością kompetencji zawodowych, które są syntezą wiedzy teoretycznej i doświadczenia zawodowego. Równie ważne, jak kompetencje zawodowe, są uniwersalne wartości moralne, takie jak:

- uczciwość,
- wiarygodność,
- obiektywizm,
- uprzejmość,
- szacunek,
- odpowiedzialność społeczna.

Uwagi końcowe

Należy podkreślić, iż zawód osób zajmujących się rachunkowością jest nierozzerwalnie związany z działalnością gospodarczą i społeczną. Jakość pracy świadczonej przez osoby wykonujące ten zawód wpływa w dużej mierze nie tylko na rozwój zatrudniającej je jednostki. Praca zawodowych księgowych przekłada się bezpośrednio na decyzje różnych grup użytkowników informacji pochodzących z rachunkowości, a pośrednio ma także znaczenie dla zmian gospodarczych i społecznych. Z tych powodów zaistniała potrzeba sformułowania zasad etyki zawodowych księgowych.

Opracowane regulacje, jako zbiór zasad i wytycznych codziennego postępowania zawodowego, mają służyć wszystkim, którzy zdecydowali się wykonywać zawód księgowy lub inny w dziedzinie rachunkowości. Mają one także za zadanie informowanie świata gospodarki o tym, że środowisko księgowych sformułowało określone zasady zapewniające wykonywanie zawodu księgowego w sposób rzetelny, profesjonalny i odpowiedzialny. Są one nie tylko zbiorem nakazów i zakazów wymagających przestrzegania, ale także mają rozpowszechniać w środowisku zawodowym rachunkowości takie wartości, jak między innymi: działanie w sposób kompetentny, praworządny, obiektywny, rzetelny i uczciwy. Ważne jest, że część zawartych w nich zasad ma charakter ponadczasowy i ponadnarodowy.

Kodeksy etyki zawodowych księgowych zobowiązują każdą osobę zajmującą się rachunkowością do ich przestrzegania i postępowania zgodnie z duchem rozwoju zawodu w dziedzinie rachunkowości i globalnego otoczenia, w którym jest on współcześnie wykonywany. Jednakże stosowanie się do zasad zawar-

tych w Kodeksach jest dobrowolne. Oznacza to, że każda osoba zajmująca się rachunkowością, jednostka usługowo prowadząca rachunkowość, jednostka prowadząca rachunkowość może złożyć w SKwP oświadczenie o przyjęciu i stosowaniu Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości. Taka osoba i jednostka, po zarejestrowaniu oświadczenia w SKwP sygnatariuszem Kodeksu Zawodowej Etyki w Rachunkowości i ma prawo zamieścić informację o tym fakcie na swojej stronie internetowej lub informować w inny sposób. Można uznać, że jest to swego rodzaju gwarancja wysokiej jakości świadczonych usług.

Literatura

- Feliński J.R.: *Vademecum głównego księgowego*, Wydawnictwo Sigma, Skierniewice 2005.
- Karmańska A.: *Etyka w dydaktyce rachunkowości*, Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości, Tom 26 (82), SKwP, Warszawa 2005.
- Kodeks etyki zawodowych księgowych IFAC*, Międzynarodowa Federacja Księgowych (IFAC), tłum. SKwP, Nowy Jork 2009.
- Kodeks Zawodowej Etyki w Rachunkowości*. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2007.

dr Anna Buczkowska
Uniwersytet Szczeciński
Instytut Rachunkowości
Ul. A. Mickiewicza 64, 71-101 Szczecin,
buczkowska_anna@poczta.onet.pl

ETHICS OF PROFESSION ACCOUNTANT IN NATIONAL AND INTERNATIONAL REGULATION

Summary

Many people and institution take advantage of the work of accountant. The persons who have obtained the right to perform the job of the accountant should present the required qualifications and should obey principles of professional ethics. As the result of the above, International Federation of Accountants elaborated "The Code of Professional Ethics in Accountancy".

On this base the Association of Accountants in Poland elaborated also "The Code of Professional Ethics in Accountancy", which includes principles of practices of ethical professions accountant.

The article presents principles of ethics contained in Polish and international regulations that concern person occupying accountancy.

Translated by Anna Zbaraszewska

